

Útvarpið strikar luttakara í valsending javnaðarflokksins

Ingeborg Vinther, formaður í arbeiðskvinnufelagnum Fjallbrúður, slapp ikki at luttaka í valsending flokksins, hóast hon hevði talað roðu sína inn á band saman við hinum luttakarunum

Mikudagin 1/11, 3 dagar aftaná at sendingin var lögð og aftaná at tað var loyvt at fáa nakran luttakara fyri Ingeborg, fekk javnaðarflokkurin at vita, at vegna tess, at hon ikki var uppstillað, kundi Ingeborg Vinther ikki sleppa at roða.

Flokkurin hevði annars frá útvarpinum fingið bræv, sum bert segði, at hann til politisku valsendingina átti 2 tímar at ráða yvir, men einki varð sagt um, at hetta var til valevni og bert valevni.

Útvarpið hevði gingið

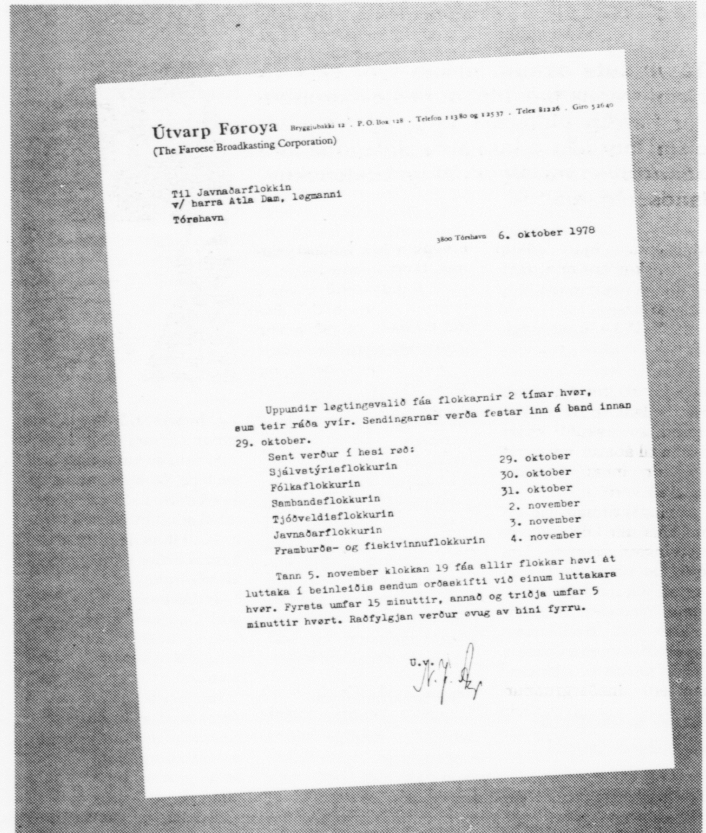
út frá, at hetta roknaði flokkarnir fyri eina sjálf-fylgju.

Orsakað av, at javnaðarflokkurin hevur fingið at vita, at sjálfstýrisflokkurin fyri 4 árum síðani fekk noktað at nýta onnur enn valevni í síni sending tá, ætla flokkurin ikki at gera meira við málið, hóast greitt er, at flokkurin sambært brævi útvarpsins hevði rætt til frítt at ráða yvir teirri tíð, tillutað var.

Kortini meinar flokkurin, at avgerð útvarpsins avmarkar hansara møgu-

leika fyri at visa á politiskar veruleikar, sum telja við í metingum veljaranna nú fyri valið, tí orsøkin til at Ingeborg varð biðin um at luttaka var m.a., at hon sum fakfelagsoddfiskur týðuliga undirstrikar tað neyva samband, sum eigur at vera millum politisku arbeiðararørsluna og hina fakligu arbeiðararørsluna. Eisini var Ingeborg hin einasta av limunum í flokksstjórn javnaðarflokksins, sum ikki var valevni, men sum kortini fegin vildi luttaka til tess at gera vart við, at flokksstjórnin einmælt og dyggiliga tekur undir við ferdar politikki flokksins.

Niðanfyrir prenta vit roðu Ingeborgs Vinthers og mæla øllum fakfelagslimum til at fylgja áheitan hennara.

Politisk- og faklig arbeiðararørsla í samvinnu

Í øllum hinum norðanlondunum eru javnaðarflokkarnir nær knýttir at fakfeløgnum, har ið báðir partar stuðla hvørjum øðrum í einum góðum og breiðum samarbeiði.

Tað skuldi sjálvsagt verið tann natúrliga leiðin at gingið her hjá okkum eisini.

Nú uppundir val ljóðar frá øllum flokkum, hvussu nógv teir halda av arbeiðarunum og hvussu nógv teir skulu gera fyri arbeiðarastættin, men tað er sum vanligt bert tómt tos.

Tað er bert ein flokkur, sum er arbeiðarflokkur, og tað er sjálvsagt javnaðarflokkurin. Tað er tann flokkur, sum hevur striðst

fyri arbeiðarastættinum her á landi.

Tann føroyska arbeiðskvinnan og arbeiðsmaðurin eru tey lægstlentu í okkara samfelag í dag. Har afturat hevur tann mismunur verið, at kvinnulønin altið hevur ligið væl lægri enn manslønin. Men nú er vend komin í, hvat ójavnunum millum lønirnar viðvikur, við tað at kvinnulønin kemur á javnt við manslønina í 1981.

Tað er ógvuliga trupult hjá einum arbeiðara við familju at klára seg við teirri galdandi timaløn, tí má hann ofta hava ein arbeiðsdag í upp til 10-12 tímar. Har afturat má

konan oftast hjálpa til. So ein arbeiðarafamilja hevur ein langan og strævnan arbeiðsdag. Men her er tíbetur ein broyting komin í við at arbeiðsvikan nú verður stytta stigvist niður í 40 tímar uttan lønarmiss.

Hetta er eisini eitt mál, ið javnaðarflokkurin hevur striðst fyri.

Trygdareftirlitið á mongum arbeiðsplássum er ikki í lagi. Lógin um arbeiðaravernd, sum er ein karmur um tær skipanir, ið skulu gerast, er ikki komin at virka nógv væl enn. Men tann samvinna millum vinnufeløgin og tað almenna eftirlitið, sum javnaðarflokkurin mælir

til, eigur at skapa eitt dyggiligt trygdareftirlit á hvørjum arbeiðsplássi.

Tað má vera eitt krav, at einhøv arbeiðari undir øllum umstøðum kennir seg tryggan og vardan mót arbeiðsvanlukkum.

Undir sjúku hevur arbeiðarin heldur ongan møguleika havt fyrr fyri at fingið hjálp. So tað hevur mangan verið trup-

ult hjá arbeiðaranum at klára skyldurnar fyri seg og sini.

Men her er ein stór broyting hend, nú dagpeningaskipanin kemur at virka frá 1. juli 1979, har arbeiðarin kann fáa upp til 80% av lønini undir sjúku.

Dagpeningaskipanin er eitt stórmál, sum javnaðarflokkurin hevur virkað

fyri og vunnið ávegis við. Javnaðarflokkurin er altið til reiðar at verja og stuðla øllum arbeiðarum.

Men fyri at arbeiðarastætturin her á landi skal koma á mál, mugu vit allir, arbeiðarar og fakfelagslimir, standa saman um henda flokk, stuðla hann við at fara fjølment á val 7. november og seta X við javnaðarflokkin.

Orð og tal

Fyri stuttum hoyrdu vit soleiðis tikið til orða: »Hon risti á høvduin«. Hetta er tikið beint úr donskum: »rystede på hovedet«. Á føroyskum høvdu vit sagt: »risti við høvduin«.

Tað er ikki sjáldsamt at hoyra sagt og at siggja á prenti: »Tað er eydnast honum, at...« Aftur her er tað danskt orðalag, sum býr undir: »det er lykkedes«. Hetta eigur á føroyskum at vera: »Tað hevur eydn-

ast honum, at...«

Danska áriníð er serliga sterkt í fyrisingarorðum. Tað sæst og hoyrist iðuliga, at fólk »undrast yvir« okkurt (dansk: undre sig over ngt.) í staðin fyri at »undrast á« okkurt, fyri ikki at siga »teinkja yvir« í staðin fyri at »hugsa um«.

Okkara frálika orð samdøgur er um at verða við undirlutan fyri innkomna orðinum »døgn«, sum eyðvitað er ófø-

royskt. Eitt nú er ein handilsfyrirteka farin at lýsa við, at hon svarar »døgnið runt«, í staðin fyri »alt samdøgnið« ella »nått og dag«.

Í eini lýsing soust orðini »nýggjheit« og »gólvsbelegningur«, sum eru donsku orðini »nyhed« og »belegning« í »føroyskum« hami. Stávilsini be- og -heit hóska sum kunnugt ikki í okkara máli. Í fyrria færinum nýðast vit

helst at nýta lýsingarorðið »nýtt«, og fyri »danska orðið »belegning« kundu vit hugsað okkum at skotið upp »legging« ella »álegging«, ella hevur onkur eitt betri uppskot?

Lættari er at lúka í færum, har føroysk orð eru longu til, sum t.d. í yvirskriftini »Trø og buskar«. Orðið »runnur« er tókt frammanundan. Ella í lýsingini, sum býður fram »reolir«, har orðið »bókahill« hevði

verið betur hósandi.

Í einum blað stóð hetta: »at reingja nærum einhvønn veruleika«. Einhvør á føroyskum hevur ikki sama týðning sum enhver á donskum. Einhvør er tað sama sum onkur, sum er ikki annað enn hitt fyrri í broyttum liki, sbr. t.d. hesa ørindisreglu eftir Jóan Petur uppi í Trøð: »Um einhvør er enn, sum á fund ei flytur«. Samsvandi tí danska enhver hava vit á før-

oystum t.d. ein og hvør, hvør ein ella bert hvør.

Máliskur, ið hava rót í enskum, stínga seg upp av og á og gerast móti; eitt nú henda, ið litið man vera vert at lívga: »Tað er upp til tín,« enskt »it's up to you«. Á føroyskum kundu vit heldur sagt: »Tað stendur til tín« ella »tað veldst um teg«.

Næmingar
á Føroyamálsdeildini